

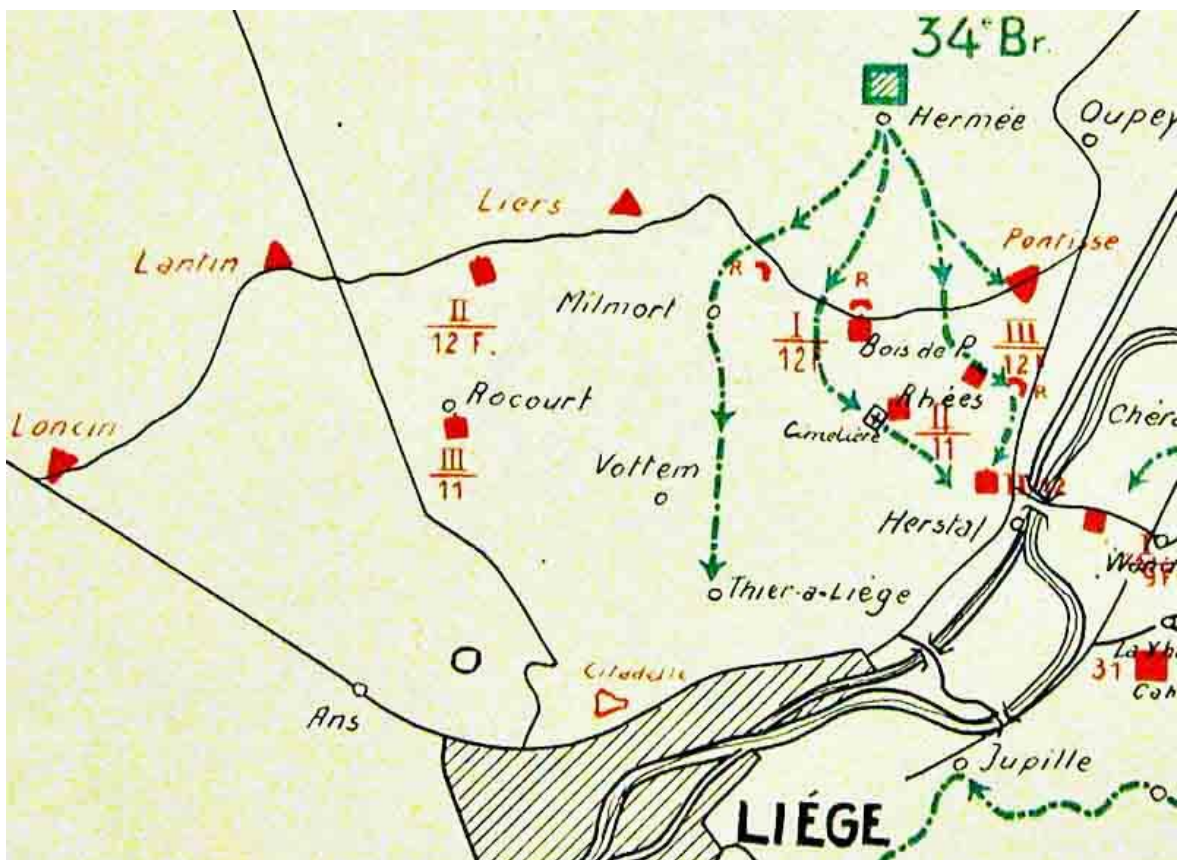
De Winne François

François De Winne werd op 22 juni 1886 geboren in Heusden (1). Hij was de zoon van August De Winne en Rosalie Raes. Zijn vader overleed te Heusden op 16 april 1899 (2). Rosalie Raes woonde met haar twee zonen, haar dochter, schoonzoon en haar vier kleinkinderen in de Wellingstraat op de wijk 'Melhoek' (huisnummer 80). De ongehuwde François was steenbakkerswerkman (3).

Op 11 juni 1906 werd François als dienstplichtige van de lichte 1906 ingedeeld bij het 11de Linieregiment (3de Bataljon, 3de Compagnie) (stamnummer 111/55489). Op 16 november van datzelfde jaar kwam hij in actieve dienst. Op 15 september 1908 nam François dienst als reservevrijwilliger voor de duur van vier jaar. Op 9 september 1912 eindigde zijn dienst (4).

Na de mobilisatie vertrok François met het 11de Linieregiment op 1 augustus vanuit Hasselt naar Luik. 'Soldaat tweede klasse' François lag met het 3de Bataljon tussen het fort van Loncin en het fort van Lantin. In de nacht van 5 op 6 augustus vielen de Duitsers deze sector aan. Het bataljon trok zich terug op de begraafplaats van Rhées en stopte elke Duitse aanval tot ze wegens munitietekort de stellingen toch moesten opgeven. (5)

Situatie rond Luik enkele dagen na de Duitse inval: ligging de forten Loncin en Lantin (6)

Het regiment trok met de hele 3de Legerdivisie via Hannuit terug op de Gete. Tot 18 augustus heerste daar een relatieve rust. Omdat de Duitse opmars de Belgische verbindingslijnen bedreigde moesten de posities aangepast worden: op 19 augustus waren ze op de linkeroever van de Dijle en op 20 augustus zelfs al in de buurt van de Antwerpse fortengordel. Vanaf 21 augustus rukten de Duisters vooral op naar het zuiden. Ze lieten Antwerpen ongemoeid. Wanneer het Belgisch leger uit Antwerpen brak om de Duitse flank aan te vallen (later bekend als de eerste uitval uit Antwerpen) bleef de 3de Legerdivisie (en dus ook het 11de Linie) in reserve. (5)

Op 10 september bezette het 11de Linierement de noordelijke oever van de Dijle (in de buurt van de brug van Hansburg, Keerbergen). Ze beschermden er de troepen die op de zuidelijke oever Haacht aanvielen. Rond 18.45 u. kwam de brug onder zwaar Duits artillerievuur te liggen. Tegelijk deden de Duitse versterkingen de aanval op Haacht verzwakken. Het 11de Linie moest de brug oversteken en ten aanval trekken. De Duitsers sloegen op de vlucht en het Haacht werd ingenomen. Het regiment bracht er de nacht door. 's Anderendaags viel het 2de Bataljon Wespelaar aan. Het 3de Bataljon (met François) moest de rechterflank dekken. Rond 18.00 u. kwamen ze na felle gevechten Wespelaar binnen. Rond 20.00 u. was het doel bereikt maar de linkerflank was niet gedekt: de Duitsers bleven baas op de noordelijke oever van het kanaal Leuven-Mechelen. (5)

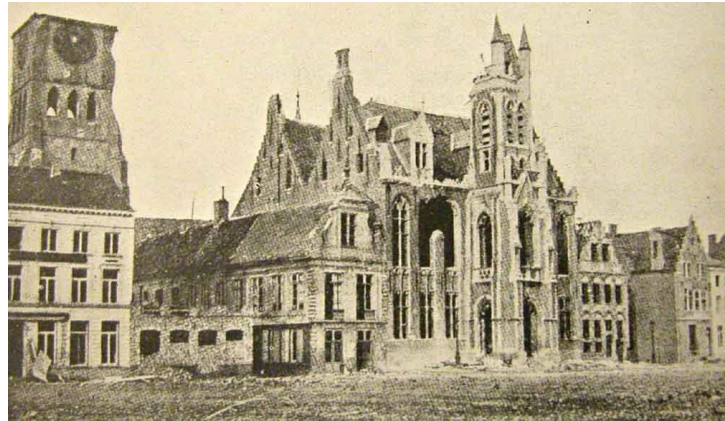
In de ochtend van 12 september herbegon de aanval. De voorhoedes bereikten met zware verliezen de noordkant van het kanaal. De Duitse tegenaanval kon eerst afgeremd worden. Maar uiteindelijk gingen de pas veroverde stellingen weer verloren. Het 11de Linie hergroepeerde zich dan in Keerbergen. 's Anderendaags (13 september) trok het 11de Linie weer voorwaarts om de soldaten van het bruggenhoofd af te lossen. Om 11.30 u. vielen de Duitsers krachtig aan. Het bruggenhoofd aan Hansbrug (tussen Keerbergen en Haacht) moest opgegeven worden. De brug zelf werd vernietigd en het 11de Linie trok zich terug naar Antwerpen. Het 11de Linie kreeg een rustperiode in Duffel. Op 24 september schouwde koning Albert de troepen (o.a. 11de Linie) in Sint-Katelijne-Waver. Tussen 26 en 29 september vonden verschillende schermutselingen plaats maar op 29 september moest het 11de Linierement onder Duitse druk de loopgraven van Tisselt opgeven. (5)

Het 11de Linie bezette op 3 oktober het bruggenhoofd van Blaasveld om Willebroek te beschermen. De krachtige Duitse aanval op Antwerpen werd gesteund door zware artillerie. In de nacht van 5 op 6 oktober was het veldleger verplicht de Schelde over te steken: het 11de Linie trok naar Temse. 's Anderendaags zaten ze al in Lokeren. En op 9 oktober marcheerden ze naar Wondelgem. Uiteindelijk werd het 11de Linie per trein vervoerd van Drogen naar Nieuwpoort. Enkele dagen later was het hele veldleger 'in veiligheid'. De versmelting met de andere geallieerde legers was gebeurd. Het Belgisch leger kon niet meer geïsoleerd geraken. (5)

Van 13 tot 16 oktober hielp het 11de Linie mee aan de bouw van de loopgraven ten noordwesten van Leke. Bij de verdediging van de IJzerlinie namen het 11de Linie, het 12de Linie en de brigade Franse marinefuseliers het bruggenhoofd van Diksmuide voor hun rekening. De soldaten van het 11de Linie wisselden mekaar af: een deel bezette de loopgraven op de linkeroever van de IJzer terwijl het ander deel in reserve lag in Kaaskerke. Rond 06.30 u. begon op 20 oktober de Duitse

beschieting. Om 15.00 u. ging de Duitse infanterie in de aanval. Ze drongen door tot in de eerste linies. Een Belgische tegenaanval verdreef hen echter. Het Duitse bombardement dat in de volgende nacht begon, ging de hele dag door op 21 oktober: de loopgraven en het er achter liggende gebied (met o.a. Diksmuide) werden zwaar getroffen. Diksmuide werd onophoudelijk bestookt. De aanvallen bleven voortduren. Maar zonder succes! In de nacht van 23 op 24 oktober werden vijftien Duitse aanvallen afgeslagen. De Duitse beschietingen bleven ook op 25 oktober voortduren. De loopgraven, de stad Diksmuide en alle toegangswegen lagen onder vuur. Intense bombardementen en infanterieaanvallen wisselden mekaar af: het 11de Linieregiment leed zware verliezen. De stad Diksmuide was in puin geschoten. (5)

Het vernielde stadhuis van Diksmuide na de Eerste Slag om de IJzer (6)

Op 28 oktober hergroepeerde het afgeloste 11de Linieregiment zich in De Panne. Van daaruit werd het dringend naar Pervijze gestuurd om te helpen bij het afslaan van de Duitse aanvallen. Op 1 november werd duidelijk dat de Duitsers terugtrokken: de onderwaterzetting verdreef hen uit hun loopgraven. De Duitse opmars naar Veurne was gestopt. De IJzerslag eindigde. De gevolgen voor de omgeving van Pervijze waren rampzalig. Na de inname van Diksmuide beperkten de Duitsers zich tot het beschieten van de IJzerboorden. Tijdens deze relatieve kalmte lag de streek tot vijftien kilometer van de IJzer onder het vuur van het Duitse belegeringsgeschut. De Belgen beperkten zich dan weer tot verkenningen in het onder water gezette gebied. De loopgraven werden 'verbeterd'. Voorposten werden 'uitgebouwd'. Verschillende kilometers loopplanken ('passerelles') werden gelegd. Het 11de Linieregiment verbleef vanaf begin november in Pervijze met voorposten in het kasteel van Vicogne en in Stuivekenskerke. In december bemande het regiment ook de voorpost van Oud-Stuivekenskerke. (5)

Pervijze na de Duitse beschietingen tijdens de Eerste Slag om de IJzer: ruïnes van de kerk (links) en het stationsgebouw (rechts) (6)

Van in het begin waren de leefomstandigheden van de soldaten in de loopgraven erbarmelijk. Op 4 januari 1915 werd François opgenomen in de I.M.D. (Infirmierie Médicale Divisionnaire) (7). Op 12 januari 1915 stierf François om 15.30 u. in het

tijdelijk militair hospitaal 'Ecole Lamarck' aan de Rue de la Rivière te Calais. Hij overleed ten gevolge van een niet nader genoemde ziekte (van epidemische aard) (7). Er werd geen verdere uitleg gegeven. François werd begraven op de stedelijke begraafplaats van Calais (Frankrijk) (grafnummer 0349) (8). François kreeg geen frontstrepen (7).

Grafsteen van François (links), een detail (midden) (foto's Luc Donners, 2014) en het bidprentje van François (9)

Op het bidprentje van François staat een foutieve sterfdatum vermeld. Hij zou in 1916 gestorven zijn. De daar vermelde eenheid (31ste Linierement) is de naam van het regiment dat bij oorlog ontstond door de ontduubeling van het 11de Linierement.

Noten

- ¹ Burgerlijke Stand Heusden, Geboorteakte 1886/61, Gemeentelijk Archief Destelbergen
- ² Burgerlijke Stand Heusden, Overlijdensakte 1899/26, Gemeentelijk Archief Destelbergen
- ³ Bevolkingsregister Heusden 1910-1920 boekdeel 3 f° 103, Gemeentelijk Archief Destelbergen
- ⁴ Regimentsboeken 11de Linierement, Koninklijk Legermuseum Brussel
- ⁵ Préaux, ?. (1919), 11eme Régiment de Ligne. Historique de la campagne 1914-1918, Koninklijk Legermuseum, Brussel, Au-9361
- ⁶ La Belgique et la Guerre, III, Les opérations militaires, Koninklijk Legermuseum Brussel
- ⁷ Koninklijk Legermuseum Brussel, dossiernummer 253919
- ⁸ Burgerlijke Stand Heusden, Overlijdensakte 1920/34, Gemeentelijk Archief Destelbergen
- ⁹ Verzameling van de heer Gaston Raman, Heusden (Destelbergen)